

TÜZKŐ PÉTER IGAZSÁGÜGYI SZAKÉRTŐ**Megbízó:****MNB-Ingatlan Kft.**

Székhely: 1054 Budapest, Szabadság tér 9.

Adószám: 25569751-2-41

Cégjegyzékszám: 01-09-282793

Szakértői ügyszám:**TP-0214_K_2020.**

IGAZSÁGÜGYI SZAKÉRTŐI VÉLEMÉNY

A szakvélemény 12 számozott oldalból áll.

Készült: 3 példányban

Kapják: 2 példányt a megbízó részére

1 példányt a szakértői irattár részére

Készítette:

TÜZKŐ PÉTER**igazságügyi szakértő**

kultális javak piaci ár- és értékbecslése

/010606/

I. MEGBÍZÓ

WNB Ingatlan Kft.

Székhely:

1154 Budapest, Szabadság tér 9.

Adószám:

25569751-2-49

Cégjegyzékszám:

01-19-282798

II. FELADAT

A szakértő feladatai az alábbiak:

Az WNB Ingatlan Kft. kért fel igazságügyi szakértői vélemény elkészítésére. Szakértői feladata, hogy nyilatkozzon a megbízónak vételre felajánlott kulturális javak körébe sorolható három darab, különböző Hantai Simon festmény becsült piaci forgalmi értékének mértékéről.

2

III. A SZAKÉRTŐI VIZSGÁLAT MÓDSZEREI, ÁLTALÁNOS MEGÁLLAPÍTÁSOK

A szakértői véleményem kialakításakor a műtárgyak hazai és nemzetközi szakértői gyakorlatban elfogadott legfontosabb érték meghatározási szempontjait használtam, amelyek közül

- Hantai Simon ismertsége, elismertsége, művészettörténeti besorolása
- a műalkotások provenienciája
- a műalkotások művészettörténeti jelentősége, az életműben elfoglalt helyük
- a műalkotások hazai műkereskedelmi jelentősége,
- Hantai Simon műveinek értéke a nemzetközi és hazai műtárgypiacon
- a hazai és nemzetközi szakértői gyakorlatban elfogadott alsó és felső értékben megadott becsérték kialakítása
- a műalkotások azonosításra alkalmas leírása, állapotuk rövid ismertetése
- egyéb szakértői szempontok, megjegyzések

IV. ELŐZMÉNY

Szakvéleményemet elsősorban személyes műkereskedelmi szakértői tapasztalatom, a rendelkezésemre bocsájtott dokumentumok, az alkotóra és a műre vonatkozó monográfiák, cikkek, tanulmányok felhasználásával, a fent leírt szakértői vizsgálati szempontok alapján alakítottam ki.

A szakértői szempontok mellett objektív és szubjektív festményvizsgálati módszerekkel is vizsgáltam a festmények állapotát a szakértői szemle során. A szakvéleményben közölt becsült forgalmi értéket a nemzetközi és hazai szakértői gyakorlatnak megfelelő alsó és felső becsérték kialakításával adom meg. A szakértői vélemény elkészítéséhez használtam az elektronikusan elérhető releváns adatbázisokat, a művészre és a konkrét műalkotásra vonatkozó információkat. A szakvélemény nem tartalmazza a

konkrét művek művészettörténeti mélységű bemutatását. Az alkotások becsült forgalmi értéke nem azonos a művek vételi vagy eladási árával.

V. ÉRTÉKELÉS

HANTAI SIMON (1922-2008) ISMERTSÉGE, ELISMERTSÉGE, MŰVÉSZETTÖRTÉNETI BESOROLÁS

Hantai Simon 1922-ben született Budapest közelében, Biatorbágyon. A Magyar Képzőművészeti Főiskolán végezte tanulmányait Aba-Novák Vilmos és Kontuly Béla vezetésével. 1948-ban egyéves párizsi tanulmányi ösztöndíjat nyert, amelyet a politikai változások következtében később visszavontak. A kiutazás előtt feleségével, a szintén festő Biró Zsuzsával néhány hónapot Rómában töltött; az olaszországi utazás élményei alakították festői látásmódját. Párizsba való emigrációja után megismerkedett André Bretonnal és körével, melynek hatására erőteljes színvilágú vásznait fantasztikus lényekkel, organikus formákkal, biomorf

alakzatokkal borította be, műfaji és technikai kísérleteket folytatott. Első kiállítását Breton rendezte 1953-ban, Párizsban, s a kiállítás katalógusában nagy ígéretként méltatta Hantai munkáit. A szürrealista képekkel párhuzamosan, a folyamatos kísérletezés eredményeként festészete egyre erőteljesebben gesztuálissá vált: a New York-i iskola párizsi bemutatkozásával az absztrakt expresszionizmus hatása alá került, mindenekelőtt Pollock festészete motiválta közeledését a gesztusfestészethez. A hatvanas évektől egy sajátos képkészítési technikát (ún. pliage) dolgozott ki: a vászon hajtogatásával, gyűrésével és festésével hatalmas felületeken sajátos, absztrakt mintázatokat alkotott, felhasználva a Pollock-féle szabad képalkotás eredményeit, valamint a francia festészet fényre, színre és a felületre irányuló kutatásait. A hajtogatás módszerével készült művek sorozatokba, formai szekvenciákba rendeződtek (Máriás-képek, Catamurons, Bendők, Meuns, Etűdök, Fehérek és Tabulák). 1982-ben Hantai képviselte Franciaországot a Velencei Biennálén; ezt követően döntött úgy, hogy egy időre visszavonul a nyilvánosságtól. A művészeti élettől való távolmaradása azonban nem

jelentette azt, hogy a festéssel is szakított volna: Hantai sohasem hagyta abba az alkotást és életművének szüntelen újrazivsgálását. 2008 szeptemberében, párizsi otthonában hunyt el.

Festészetének jelentőségét mutatja, hogy alkotásai a hazai vezető művészeti intézményeken, a Szépművészeti Múzeumon, a Magyar Nemzeti Galérián, a Ludwig Múzeumon és a pécsi Janus Pannonius Múzeumon túl megtalálhatók olyan nemzetközi, világhírű gyűjteményekben, mint a New York-i Solomon R. Guggenheim Museum, a párizsi Musée National d'Art Moderne és Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris, a római Vatikán Múzeum, a nizzai Musée d'Art Contemporain, a londoni Christie's, a párizsi Galerie Jean Fournier, továbbá magyar, amerikai, olasz, belga vagy francia magángyűjteményekben.¹

A MŰALKOTÁSOK MŰVÉSZETTÖRTÉNETI JELENTŐSÉGE, AZ ÉLETMŰBEN ELFOGLALT HELYŰK

Hantai festészeti ciklusainak áttekintése során az 1953-as indulástól (az első önálló Párizsi kiállítástól) az 1960 évektől induló új technika- a Hantai életmű legkeresettebb alkotását hozó- pliage módszer kifejlesztésén keresztül jutunk el a művész visszavonulását hozó 80' évekig (1982). A kilencvenes évek újradefiniált aktív éveit az életmű lezárását, előkészítő kiállítások és a művészi adományozások jellemzik. Hantai Simon munkásságát a hatvanas évek második felétől a legjelentősebb festészeti teljesítmények között tartják számon Franciaországban. Az ebből az időszakból származó főművei az életmű legértékesebb darabjai.

Az 1960 évektől kidolgozott pliage – hajtogatás technika a művész legkeresettebb alkotásai. A pliage leghíresebb sorozatai: Máriás képek (1960 -1962), Catamurons (1963 -1964), Bendők (1964 -1965), Meuns (1966-1968), Etűdök (1968-1969), Akvarellek (1970-1973), Fehérek (1973 -1974) majd a Tabulák (1972 -1982).

Az ezekben a festői ciklusokban készült alkotások az azonos technika ellenére jól felismerhető karakterrel különböznek egymástól. A művek sósorozatról-sorozatra módosuló hajtogatása mellett változott a használt festék minősége mennyisége, állagától és színétől. A hajtogatás vagy csomózás sűrűsége és jelentős változást mutat. A művek értéke a legértékesebb periódusok mellett, tehát a művek kvalitásában mérhető változó technikai és anyag felhasználási összetevők alapján jelentős szórást mutathat a nemzetközi műtárgypiacon. A most felvásárlásra kínált alkotások életműben

¹ <https://www.ludwigmuseum.hu/kiallitas/hantai>

történő elhelyezése az egyes alkotásokhoz kapcsolódó háttér információkat a műtárgylista sorrendjében mutatom be:

1. "Mariales, azaz A Szűz köpönyegei, egy másfajta anyagot idéz meg: a köpenyt, amely a keresztény ikonográfiában Szűz Mária testét fedi. A Szűz köpönyegei négy, Mariales címmel ellátott és betűkkel (A, B, C, D) jelzett festménysorból áll, melyeken belül az egyes sorozatokhoz tartozó munkák keletkezésének sorrendjét számok jelölik.1 Az 1960 és 1963 között készült Mariales megközelítőleg négyzet alakú, illetve álló formátumú, két és három méter közötti vásznan jelenik meg. A betűk és számok használata tükrözi, hogy Hantai törekedett hajtogatott munkáinak rendszerezésére, kronológiájuk feltárására, és egy bizonyos logika által vezérelt szeriális vizsgálat dokumentumaiként kívánta bemutatni azokat. A Szűz köpönyegeihez e négy sorozat mellett egy sor kisebb, 1930 és 1963 között készített festmény is tartozik, melyek mindegyike a Köpönyeg címet viseli. A Szűz köpönyegei sorozat darabjai – a kisebbek és a nagyméretűek egyaránt – olajjal készültek, és minden oldalukon hajtogatottak. Egyes vásznakat a hajtogatás előtt fekete festékcsíkokkal és kalligrafikus, gesztusjelekkel látott el, és majdnem mindegyiket többször hajtogatta és festette. A pasztaszerű, sűrű festéknek köszönhetően a Köpönyegek a széthajtogatás és kisimítás után is megőrizték a megmunkálás nyomait."
2. "Akvarellekben ismét az élő dolgok tűnékenységével kapcsolta össze a festmény művi állandóságát. A vásznak virágágyásszerű elrendezésével megalkotásuk módszerére utalt, törékeny finomságukat pedig részben felszámolta, amikor a padló porával szennyezte be őket. Amint azt Hantai sokat idézett kijelentése – „az alaphelyzet a tisztatlanság” – és vásznainak többszöri földbe temetése is jelzi, a szkatologikus bomlást, annak elkerülhetetlen, ámde olykor kiszámíthatatlan természeti folyamatait modellként tekintette művészete számára. Az „elhantolt” vászon lebomlása párhuzamba állítható annak hajtogatással és festéssel történő bemocskolásával. Képeinek földbe temetése és az Akvarellek organikus utalásai emlékezetünkbe idézhetik Man Ray Portenyészet (1920) című képét, a Duchamp által a fizikai világnak átengedett, porlepte Nagy üvegről készült fotót, de akár Pollock módszerét, amely – Kirk Varnedo szavaival – „földiesnek is tekinthető: része Pollock a természet és a föld közelsége iránti vágyának, beleértve a lábai alatt lévő festményekkel való 'kertészkedést'.
3. "Bendő-sorozat képei apró gyomrocskák, ovális, piszkos kristályok vagy képzeletbeli lények kettéosztódó sejtjeinek képzetét keltik. Vulgárisak és mulatságosak, mintha 1950-es évek eleji szürrealista munkáinak biomorf képi világát idéznék fel. Amint azt Hantai 1966-ban Geneviève

Bonnefoi-nak elmondta, a Bendők elkészítésére Henri Michaux írásaitól nyert ösztönzést. „Van a Vents et poussières-ben egy szöveg, amely nagyon megfogott: 'Mindent, valóban mindent alulról kell újrakezdeni: a növényi sejtektől, a legkevesebbtől, a kezdetleges állatoktól: az élet ábécéjétől. A sejt még mindig megmentheti a világot, csakis a sejt, a kozmikus hurka, amely nélkül már nem tudjuk megvédeni magunkat. Mindez nyilvánvaló.' Ennyi. Valóban innen kellene újrakezdenünk. Ez minden, amit megpróbálhatunk. Hurkákát....” Michaux prózaverse, amelyben személyes emlékek keverednek testi érzések leírásaival és az élet-formák tobzódásával, metaforikus keretként szolgált Hantai számára a redők leltárához és ábécéjéhez. A Hurka – a Bendő számos címének egyikeként – nyilvánvaló utalás Michaux „kozmosz hurkájára,” a védelem és a túlélés eszköze. Ugyanakkor, amint azt az 1967-es cím másik szegmense – Maman! Maman! – jelzi, egyúttal gyermekkori emlékre is utal: a Hantai családi házában padlásán lógó hurkákra és gyomor-alakú disznósajtokra. Miközben a Bendő cím a testtel, illetve az alapvető testi formákkal való kapcsolatot nyomatékosítja, Hantai nyelvi játéka a 'pense' (gondol) és a 'panse' (bendő) szavakkal tovább tágítja a sorozat. A Bendők új eredetet és kifejezőeszköz-készletet jelölt ki a pliage számára. A Bendőkben Hantai 'zsigerileg' gondolta újra a hajtogatás módszerét, és megújította a szürrealista korszaka óta ismert biomorf nyelvezetét. Végiggondolva saját testét és a testek képi ábrázolását, újra feltette Hume gyakran idézett kérdését: „miért ne lehetne rendezett szisztémát éppúgy kialakítanunk a gyomorból, mint az agyból?” A Bendők, a festészet nyelvét a létezés nyelvezetével összekapcsoló színes jelek ábécéje rákerült Hantai 1967-es, Jean Fournier-nál rendezett retrospektív kiállításának a meghívójára is. A rácsszerkezetbe, azaz rendezett szisztémába tagolt kis képek a pliage alapstruktúrájaként és elemi anyagaként hirdették magukat, melyek segítségével Hantai – Michaux-t parafrázálva – továbbélhetett a redőkben.”²

HANTAI SIMON MŰVEINEK HAZAI MŰKERESKEDELMI JELENTŐSÉGE

Hantai Simon alkotásain keresztül átélhetjük és megélhetjük azon kevés kapcsolódási pontok egyikét, amely összeköti a hazai műtárgypiacot a nemzetközivel. A Kelet-Európai régióból minőségi műtárgy állományával kiemelkedő Magyarország kevés ponton tud a nemzetközi műtárgy kereskedelemben részt vállalni, sikeresen (nyugat-európai áron) értékesíteni. Ennek elsődleges oka, hogy a mai magyar műtárgypiac tárgyi emlékei között kevés kivétellel találhatunk olyan ipar és képzőművészeti tárgyakat, amelyek felkelhetik a nemzetközi közgyűjtemények és magángyűjtemények figyelmét. A Zsolnay vázák 1910-1920 között készült iparműremekei mellett, talán csak a képzőművészet terén találunk

² Az alkotások rövid ismertetése a műtárgylista sorrendjében. Kálmán Maklári Fine Art közlése alapján

olyan művészeket, akik nagy nemzetközi iskolákhoz kötötten végzett munkásságuk alapján nemzetközi gyűjtőkörrel rendelkezhetnek. Munkácsy Mihály (1844 -1900), Mednyánszky László (1852-1919), Rippl-Rónai József (1861-1927), Czobor Béla (1883-1976) a magyar festészet első aranykorának, 1890-től 1910-ig tartó időszakának kiemelkedő képviselői mellett kevés olyan festő életművet találunk, akiknek piktúrája nemzetközi mércével számolható kvalitású műveket eredményezett és ennek megfelelően hasonló értéksávban cserélnek gazdát úgy itthon, mint külföldön.

A nemzetközi műtárgypiacon egyértelműen jelentkező, de idehaza is trendszerűvé váló műtárgypiaci jelenség, hogy a XIX.-XX. század első felében készült alkotások iránti kereslet lassan csökken, a galériás és árverési csúcsárak tompulnak. Ezzel szemben a modern és a klasszikus modern irányzatok, azaz az 1945 utáni festészeti programok, irányzatok és az azokat legmarkánsabban képviselő festők és műveik iránti kereslet folyamatosan növekszik. Hantai Simon alkotásainak hazai kereslete egyelőre a nemzetközi műtárgypiaci árak okán elsősorban a nemzetközi műgyűjtők, hazai közgyűjtemények számára elérhető. Azt azonban kijelenthetjük, hogy egyetlen Hantai alkotás is jelentős mértékben megnövelheti egy köz vagy magángyűjtemény presztízs értékét, nemzetközi ismertségét, elismertségét.

HANTAI SIMON MŰVEINEK ÉRTÉKE A NEMZETKÖZI ÉS HAZAI MŰTÁRGYPIACON

A magyar műtárgypiac elsősorban azzal a festőgenerációval ér el ismét sikereket a nemzetközi műtárgypiacon, akik az 1920 és 1950 közötti években születtek, és hazai karrierjük során tudtak kapcsolódni a nemzetközi festészeti programokhoz. Ilyen művészek például Bak Imre, Maurer Dóra, Keserő Ilona, Fajó János, Nádler István, Lakner László, Jovánovics György.

Azoknak a magyar származású művészeknek, akiknek festészeti karrierjük jelentős része, vagy teljes egésze eleve Nyugat-Európában bontakozott ki, mint Viktor Vasarely (1906 - 1997), Hantai Simon (1922 - 2008) vagy Reigl Judit (1923 -2020) ma a legdrágább hazai alkotók közé sorolódnak. Egy-egy művükért több százmillió forintot is kifizetnek a nemzetközi és a hazai műtárgypiacon a gyűjtők. Ennek köszönhetően Reigl Judit, Hantai Simon vagy Victor Vasarely jelenléte már Maastrichtban - a legrangosabb műkereskedelmi vásáron - az évente megrendezésre kerülő TEFAF-on régóta nem újdonság. 2017-ben a párizsi Galerie Berès kiállított mindhárom magyar származású művésztől munkákat, Reigl 1983-as Volutés című festményét 450 ezer, Hantai kék Marialesét 1963-ból 1,4 millió, Vasarely Silur no. 103-ját 195 ezer euróért kínálta. A szakértői véleményben értéknövelő tényezőként fogtam fel a klasszikus modern művek iránt folyamatosan növekvő keresletet, az árak folyamatos emelkedését. Az értékmeghatározásnál további értéknövelő tényező, hogy Hantai Simon alkotásai a nemzetközi műtárgypiacon is keresett és eladható művek, értékük a nemzetközi műtárgypiaci értékesítések mentén mérhető csak. Hantai alkotásainak elsődleges piacról származó adatainak

áttekintése során azt tapasztalhatjuk, hogy a magyar műtárgypiaci csúcsárak többszörösét érheti el egy-egy művének értéke. Legdrágábban elkelt kompozícióinak értéke a hazai árverési szezon teljes értékével azonos értéket képviselhet.

"M.A.4 (Mariale)" (1960)
Painting, Oil/canvas, 89 x 81 1/2 in 226 x 207 cm
Hammer price: € 3,800,000
Sotheby's, 06 Dec 2016

Hantai M.A.4. című alkotása Mariale sorozat egy 1960-ból származó alkotása minden idők legdrágább magyar képzőművész által készített alkotása. Átszámolt értéke 1,65 milliárd forintnak megfelelő értéken cserélt gazdát. Hantai árverési értékesítési adatait áttekintve azt tapasztalhatjuk, hogy az adatbázisban szerepelő elérhető több száz alkotás érték szerinti rangsorának első hat

műve több millió euró leütési árral szerepel a listában. Míg tágabb merítésben az első harminc alkotás esetében is több száz millió forintos leütési árat találhatunk. A referencia számok vizsgálatának áttekintése során látható, hogy a legmagasabb leütési árak az elmúlt évekből származnak, amely jól mutatja a nemzetközi műtárgypiac aktív érdeklődését Hantai művei iránt.

A művek értékesítésének szempontjából vizsgálva az értéket azt tapasztaljuk, hogy az árverésen kívül értékesítésre kerülő, kiemelkedő jelentőségű főművek esetében – tapasztalatom alapján – a tulajdonosok az értékesítés során saját szubjektív értékítéletük alapján is eredményesen tudnak értékesíteni. A galériás piacon kialakult árak összegüknél fogva nehezen hasonlíthatók össze azonos művészek árverésen elkelt műveinek árával, hiszen a gyakorlatban a művész képviselőjét ellátó kereskedő vagy tulajdonos bármekkora összeget kérhet a birtokában lévő nagyjelentőségű művekért. Egy alkotó műveinek értékét nem lehet csupán az árverésen kialakult vételárakra alapozottan értékelni. A modern és klasszikus modern alkotások tekintetében ez a kijelentés fokozottan igaz, hiszen az élő művészek tekintetében az árveréseken elért árak – szakértői tapasztalatom alapján – elmaradnak a privát értékesítések áraitól. Az aukciós árakat a szakértői anyagban figyelembe vettem, de a művek eszmei becsült forgalmi értékeinek kialakítása során, csak mint a műtárgytípus (értsd: modern élő művészek alkotásai) másodlagos értékesítési csatornájára tekintek. Hantai alkotásainak

értékvizsgálata során hazai értékesítési referencia számokat Maklári Fine Art Galéria értékesítési tapasztalataiból gyűjtöttem. A galéria tulajdonosának több évtizedes munkakapcsolata az alkotóval és munkáival, hazai és nemzetközi művészeti vásárokon tapasztal Hantai műveinek eladási lehetőségeiről egyedülálló a hazai műtárgypiacon. A galériában elérhető árlista az alkotások értékkialításánál fontos szempont volt.

A MŰALKOTÁS PROVENIENCIÁJA, ÁLLAPOTA

A most értékelt alkotások mindegyike budapesti galéria kínálatából származnak. A galéria hosszú évek óta foglalkozik Hantai művészetével. Nemzetközi kiállítások alkalmával számos esetben hivatkozásként a galéria által megjelentett átfogó katalógus adják meg. A szakértői szemlét is ebben a galériában tartottam meg. A galéria több évtizedes szakmai hitelessége, a művekhez adott attestje, alkalmas arra, hogy a műveket el tudjuk helyezni az életműben. A művek provenienciáját – amennyiben az ismert – a tételes műtárgyleírásnál adom meg. Az értékmegalapításnál az ezekben a galériákban elérhető értékesítési referencia számokat a szakvéleményben kialakított becsértékek kiindulópontját adják.

Az alkotások mindegyike kifogástalan állapotban volt a szemle időpontjában. Állagmegóvási, adjusztálási ráfordítás nem szükséges. A művek jelzetének vizsgálata során két alkotás jelzett, amely a művek értékelésénél értéknövelő tényezőként a becsült forgalmi értékbe beépítettem.

A vizsgált művek jelzete:

MŰTÁRGYLISTA – A MŰALKOTÁSOK AZONOSÍTÁSRA ALKALMAS LEÍRÁSA, ÁLLAPOTUK RÖVID ISMERTETÉS

Sor sz.	Kép	Cím, készítés éve	Technika, méret	Megjegyzés	Alsó becstérték	Felső becstérték
1		Pliage (Mariales) 1962 - 1982	Akril, vászon. M.: 85 x 41 cm		75 000 000 Ft	90 000 000 Ft
2		Aquarelles -1971	Olaj, vászon. M.: 69 x 61 cm	J.: középén lent: S.H.71 Provenance : Galerie Jean Fournier, Paris Collection	80 000 000 Ft	100 000 000 Ft
3		Panses - 1964	Olaj, vászon. M.: 125 x 105 cm	J.: középén lent: S.H.64 Provenance : Galerie Jean Fournier, Paris Fournier szám: n°CF 2.4.8.	90 000 000 Ft	120 000 000 Ft
Összesen:					245 000 000 Ft	310 000 000 Ft

VI. ÖSSZEGZÉS

Ha a nemzetközi műtárgypiac aktuális trendjeit vizsgáljuk, akkor látható, hogy az 1950 utáni kortárs művészek legnagyobb sztárjainak képeiért (Jackson Pollock, Barnett Newman, Clifford Still, Mark Rothko, Willem de Kooning, Gerhard Richter, Lucien Freud, Francis Bacon) bátran fizetnek ki magánygyűjtők 50-100 millió dollár közötti összeget. A nemzetközi műtárgypiac legkeresettebb alkotóinak egyetlen műve tehát sok esetben elérheti a magyar műkereskedelmi iparág becsült éves forgalmát.

11

Hantai műveinek értékelésében analógiaként a hasonló értéksávban mozgó magyar származású alkotót nem tudunk felsorolni, míg a nemzetközi műtárgypiacról a Hantai pályatársaiként elsősorban az ötvenes évek szürrealista európai festészetének majd a hatvanas évek New York-i művészeti törekvések legnagyobb művészeit állíthatjuk. André Bretann-tól-Jackson Pollock-ig. Ha azonban valóban olyan művészeket keresünk, akiknek munkáinak értékvizsgálatával Hantai műveinek értékét is meghatározhatjuk, akkor elsősorban közeli pályatársak, hasonló karriert befutott francia művészek műveinek értékét kell megvizsgálnunk (Pierre Soulages (1919), Georges Mathieu(1921 -2012), Hans Hartung (1904-1989), Jean Dubuffet (1901-1985), Jean-Paul Riopelle (1923-2002). A felsorolt alkotók művei több milliós értéksávban értékesíthetők a nemzetközi aukciós piacokon, míg az elsődleges piacon ettől magasabb árakon cserélhetnek gazdát a felsorolt alkotók egy-egy kiemelkedő művei. Az árverési adatbázisokban megtalálható rekord leütési árak szinte minden esetben az elmúlt évek árverésein történtek, tükrözve azt az általános piaci trendet, amely során a modern klasszikus művek iránti kereslet növekedett, a művek értéke néhány év alatt is jelentősen emelkedett.

Az ármegállapításnál alapvetően figyelembe kell vennünk azt a tényt, hogy műveinek árait nem a hazai műtárgypiac lehetőségei szabják meg, még ha hazai galéria is az értékesítő. A most megvételre felkínált műveket a nemzetközi műtárgypiacon is sikeresen lehet értékesíteni, így a becsült érték kialakításánál ezt értéknövelő tényezőként beépítettem a művek értékébe.

Véleményem szerint mind a három most eladásra kínált Hantai alkotás tekintetében jövőbeni értéknövekedésével lehet számolni rövid és hosszútávon is. A művekre, tehát mint jövőbeli megtérüléssel járó műtárgybefektetésekre is tekinthetünk. A fent leírt szempontok mellett a művek értékének meghatározását illetően az alábbi szempontokat vettem alapul:

1. A festmények a művész Hantai Simon festőművész életművének szakmailag jól megfogalmazható kiemelkedő minőségű, jelentős festészeti teljesítményként értékelhető

festői ciklusaiból származnak, amelyek a nemzetközi műtárgypiacon keresett magas áron értékesíthető művek.

2. Nemzetközi kitekintésben több kapcsolódási ponttal köti össze a hazai és európai festészeti tendenciákat. Igazodási pont, presztízse növelő jelentőségű minden magyar köz és magángyűjtemény számára.
3. Alkotásainak publikus eladási árai a magyar műtárgypiac értékképzésére, megítélésére hatással lévő eladások voltak.
4. Hantai Simon a legdrágább magyar származású képzőművész a világon.
5. Kortárs művek esetében tapasztaljuk, hogy galériás- vagy magánvásárlások, esetleg állami mecénatúra alkalmával a művek vételára az aukciós piaci számok többszörösét is elérheti – attól teljesen más pályán mozoghat.
6. A fontos alkotásokért gyakorlatilag bármilyen magas árat el lehet kérni a műtárgypiacon, és a komoly gyűjtők, befektetők a nagyjelentőségű alkotások, gyűjtemények megszerzése érdekében gyakorlatilag bármilyen magas árat képesek megadni.
7. Hantai Simon alkotásainak értékelésekor a művésznő hazai és nemzetközi galériás képviselőjével több évtizede foglalkozó Kalman Maklár Fine Arts Galéria szakmai, értékesítési tapasztalataira támaszkodtam. A becsült forgalmi érték vizsgálatánál és kialakításánál a szakértői adatbázisokban elérhető értékesítési adatok mellett elsősorban a galéria vonatkozó értékesítési információit használtam fel.

A szakvéleményben leírt értéknövelő szempontokra támaszkodva – véleményem szerint – Hantai Simon három különböző alkotásának együttes alsó becsértékét 245 millió forintban, míg felső becsértékét 310 millió forintban lehet meghatározni.

Budapest, 2020-10-22.

Tuzkó Péter igazságügyi szakértő
2049 Diósd, Ligetszépe utca 70/A
email: szakertes.tuzko@gmail.com